

Selcan HAMŞIOĞLU

Tekirdağ Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK'ün ifadesiyle, "Dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir." Gelin görün ki, bütün gayret ve mücadelelere rağmen kadın, dünya yüzünde eseri olan hiçbir şey üzerinde eşit söz hakkına sahip olamamaktadır.

Türk kadını, dünyanın çağdaş, medeni, modern varsayılan çoğu ülkesinden çok daha önce, 1930'dan itibaren, kademeli olarak seçme ve seçilme hakkına kavuşmasına, bu hak 5 Aralık 1934'te Anayasa ve Seçim Kanunu'na da girmesine rağmen, 89 yıl sonra bugün hâlâ siyasal temsilde eşit konuma gelmekten çok uzaktadır.

Cumhuriyetin, Türk kadınına, temel hak ve hürriyetlerini kullanmak konusunda açtığı alan da giderek daralmaktadır.

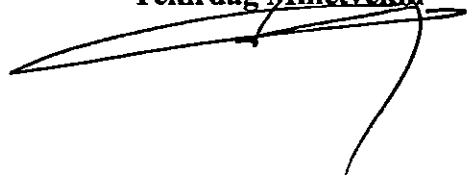
Seçme ve seçilme hakkını 89 yıl önce kazanan Türk kadınının, belediye başkanlıklarındaki temsil oranı 2023 yılı itibarıyla yüzde 2, TBMM'deki temsil oranı da yüzde 19,8'de kalmıştır. KA-DER verilerine göre Türkiye'de valilerin sadece yüzde 2,4'ü, kaymakamların yüzde 1,67'si, rektörlerin yüzde 9.09'u kadındır. İllerin sadece yüzde 40'ı kadın milletvekiline, mahallelerin ise yüzde 9.66'sı kadın muhtara sahiptir.

12. Kalkınma Planı'nda, kadına dair amacını "Ailede merkezi role sahip kadınların hak ettiği üstün kıymeti görmesi ve kalkınmamıza ivme kazandırması için kadınların başta eğitim ve istihdam olmak üzere hayatın tüm alanlarındaki fırsat ve imkanlardan eşit biçimde yararlanmalarının ve her türlü şiddet ve ayrımcılıktan uzak şekilde yaşamalarının sağlanması, her alanda ve düzeyde temsil ve katılımın artırılması" olarak ilan eden Cumhurbaşkanlığı'nın 2028 hedefi kadın belediye başkanı oranını ancak yüzde 5'e, parlamentodaki temsil oranını ise ancak yüzde 25'e çıkarmakla sınırlıdır.

Aile gerçekten de toplumun çelik çekirdeği varsayılıyorsa, ailenin temeli olanın kadının, toplum düzenine dair her nevi kararın alındığı siyaset alanı ve yasama organındaki temsilini güçlendirmek öncelikli sorumluluk alanlarımızdan olmalıdır.

Bu sebeple kadınların her alandaki eşit temsilinin önündeki engellerin, bu engelleri ortaya çıkaran sosyolojik, ekonomik, kültürel, siyasal koşulların araştırılması ve çözüme kavuşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Selcan HAMŞIOĞLU
Tekirdağ Milletvekili

Selcan HAMŞIOĞLU

Tekirdağ Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yönetenler, hemen her fırsatta, aileyi toplumun çelik çekirdeği, kadını ise onun temel direği saydıklarını iddia etmelerine rağmen, uyguladıkları politikalar bunun tersi istikamettedir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK, “Dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir” derken, 2023 yılında, Cumhuriyetimizin içinde bulunduğu iklimde, kadın, dünya yüzünde eseri olan hiçbir şey üzerinde eşit söz hakkına sahip olamamaktadır.

Türk kadını, dünyanın çağdaş, medeni, modern varsayılan çoğu ülkesinden çok daha önce, 1930’dan itibaren, kademeli olarak seçme ve seçilme hakkına kavuşmasına, bu hak 5 Aralık 1934’te Anayasa ve Seçim Kanunu’na da girmesine rağmen, 89 yıl sonra bugün hâlâ siyasal temsilde eşit konuma gelmekten çok uzaktır.

Cumhuriyetin, Türk kadınına, temel hak ve hürriyetlerini kullanmak konusunda açtığı alan da giderek daralmaktadır. Seçme ve seçilme hakkını 89 yıl önce kazanan Türk kadınının, belediye başkanlıklarındaki temsil oranı 2023 yılı itibarıyla yüzde 2, TBMM’deki temsil oranı da yüzde 19,8’de kalmıştır. TBMM tarihi boyunca kadın milletvekili oranı bir kere bile yüzde 20’yi aşamamıştır. Hâlâ, cumhuriyet tarihi boyunca hiç kadın milletvekili çıkaramamış 10’dan fazla ilimiz vardır.

Kadınların yerel meclislerde temsil oranında dünya ortalaması yüzde 20.9, Avrupa ortalaması yüzde 23.9, Latin Amerika ortalaması yüzde 26.1, Afrika ortalaması yüzde 30.1, Asya Pasifik ortalaması yüzde 17.5, Orta Amerika ortalaması yüzde 24.1 iken Türkiye ortalaması yüzde 10.72’dir.

Bu haliyle Afrika ülkelerinin de gerisinde kalan Türkiye ancak 2.1 orana sahip Ortadoğu ülkelerinin önüne geçebilmiştir.

Aynı şekilde kadın belediye başkanlarında, dünya ortalaması yüzde 9, Avrupa ortalaması yüzde 10.5, Latin Amerika ortalaması yüzde 5.5, Afrika ortalaması yüzde 12.2, Asya Pasifik ortalaması yüzde 5.6, Orta Amerika ortalaması yüzde 4.8 iken Türkiye ortalaması yüzde 2.86'dır.

Bu haliyle yine Afrika ülkelerinin de gerisinde kalan Türkiye ancak yüzde 0.8 orana sahip Ortadoğu ülkelerinin önüne geçebilmiştir.

Bu tablo Türkiye'nin, kadınların yasa yapıcı, üst düzey devlet veya hükümet yetkilisi, yönetici pozisyonlarında istihdam edilmesi alanında tam eşitliğe yaklaşmak bir yana, dünya ortalamasından çok uzağa düştüğünün belgesidir.

Nüfusun yüzde 49,9'u kadın olmasına rağmen;

KA-DER verilerine göre valilerin sadece yüzde 2,4'ü, kaymakamların yüzde 1,67'si, rektörlerin yüzde 9.09'u kadındır. İllerin sadece yüzde 40'ı kadın milletvekiline, mahallelerin ise yüzde 9.66'sı kadın muhtara sahiptir.

Şirketleri yüzde 41,5'inin yönetim kurullarında kadın bulunmamaktadır. TÜİK'in 2023 verilerine göre kadınların okullaşma oranı ortaöğretimde yüzde 89,3, yükseköğretimde yüzde 49,2'dir. Kadın istihdam oranı yüzde 31,4 iken, kadının işgücüne katılımı da yüzde 35,9'dur.

Kamusal hayatta kadın varlığı, sosyal gelişmişlik seviyesinin önemli göstergelerinden biridir. Bu verilerle, Türkiye, OECD ülkeleri arasında son sıralarda yer almaktadır.

12. Kalkınma Planı'nda, kadına dair amacını "Ailede merkezi role sahip kadınların hak ettiği üstün kıymeti görmesi ve kalkınmamıza ivme kazandırması için kadınların başta eğitim ve istihdam olmak üzere hayatın tüm alanlarındaki fırsat ve imkanlardan eşit biçimde yararlanmalarının ve her türlü şiddet ve ayrımcılıktan uzak şekilde yaşamalarının sağlanması, her alanda ve düzeyde temsil ve katılımın artırılması" olarak ilan eden Cumhurbaşkanlığı'nın 2028 hedefi kadın belediye başkanı oranını ancak yüzde 5'e, parlamentodaki temsil oranını ise ancak yüzde 25'e çıkarmakla sınırlıdır.

Kadın haklarına birçok batılı ülkeden daha önce kavuşmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nde şu anda kadının "yaşama hakkı" için mücadele verir hale gelişimiz 100 yıllık derin gerilemenin açık kanıtıdır. Aile gerçekten de toplumun çelik çekirdeği varsayılıyorsa, ailenin temeli olanın kadının, toplum düzenine dair her nevi kararın alındığı siyaset alanı ve yasama organındaki temsilini güçlendirmek öncelikli sorumluluk alanlarımızdan olmalıdır.

Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

AD SOYAD	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Burhanettin KOCAMAZ	Mersin	BKocamaz
Yüksel ARSLAN	Ankara	YArslan
Hakan Şeref OLGUN	AfyonKocatepe	HŞOlgun
Rıdvan UZ	Ganakkale	RUz
Selçuk TÜRKÖZÜ	Bursa	STurkoz
Hüsmen KIRKPINAR	İzmir	HKirkpinar
Ersin Beyaz	İstanbul	EBeyaz
Senol SUNAT	Manisa	SSunat
Ömer KARAKAŞ	Aydın	OKarakaş
Bilal Bilici	Adana	BBilici
Aynice TAŞ TÜRER	Adana	ATaşTurer
Hasan TOKTAŞ	Bursa	HToktaş
M.Şatuk Bupro KAVUNCU	İstanbul	MSBKavuncu
Nimet Özdemir	İstanbul	NOzdemir
Kırsat Zorlu	Ankara	KZorlu
Veysihan İZSİZ	İstanbul	VIzsiz
Yosun ÖRTÜK	Danili	YOrtuk
Dursun Artaç	Kayseri	DArtacı
Turhan GÖMEZ	Balıkesir	TGomez